

Dosarul nr. 2ra-1737/2022
2-21056876-01-2ra-14122022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (N. Arabadji)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (L. Pruteanu, I. Țurcanu, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

08 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Ina Baicev, reprezentată de avocatul Ion Cișlari și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Baicev Ina împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Bezede Vladimir și Primăria orașului Căușeni privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 15 aprilie 2021, Baicev Ina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Bezede Vladimir și Primăria orașului Căușeni, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat ca urmare a încălcării acestui drept prin încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor a sumei de 50 000 de lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, a indicat că, prin hotărârea din 08 iulie 2003 a Judecătoriei Căușeni, Primăria or. Căușeni, a fost obligată să acorde Inei Baicev un apartament în conformitate cu prevederile Legii cu privire la poliție și legislația locativă. În baza hotărârii nominalizate a fost eliberat titlul executoriu, executarea căruia a fost de competența Oficiului Căușeni al Departamentului de executare a deciziilor judiciare. În cadrul executării Oficiul de executare Căușeni a constatat că debitorul Primăria orașului Căușeni nu dispune de spațiu locativ pentru repartizare creditoarei Baicev Ina, constatând imposibilă executarea.

Astfel, prin încheierea din 14 octombrie 2004 a Judecătoriei Căușeni, a fost modificată executarea hotărârii din 08 iulie 2003 a Judecătoriei Căușeni și a fost

obligată Primăria orașului Căușeni, în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a încheierii, să procure spațiu locativ Inei Baicev, din sursele bugetului local, conform prevederilor legii cu privire la politie. Încheierea nominalizată nu a fost executată, deși conform răspunsului Primăriei orașului Căușeni, aceasta s-a obligat să depună efort pentru a identifica mijloace financiare pentru executarea încheierii din 14 octombrie 2004 a Judecătoriei Căușeni.

A invocat reclamanta că la 20 ianuarie 2011 s-a comunicat că executarea hotărârii judecătorești a fost preluată de către executorul judecătoresc Vladimir Bezede. La nenumărate adresări în scopul executării documentului executoriu, executorul judecătoresc Vladimir Bezede a somat primarul orașului Căușeni și Consiliul orașenesc Căușeni, în mod repetat, pentru executarea documentului executoriu emis în temeiul încheierii Judecătoriei Căușeni din 14 octombrie 2004.

A relatat reclamanta că la 16 iunie 2017 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare în sumă de 8 400 de euro, echivalentul în lei moldovenești la data executării hotărârii.

Prin hotărârea din 22 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ina Baicev.

S-a constatat încălcarea dreptului subiectiv a Inei Baicev la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești emisă de Judecătoria Căușeni la 08 iulie 2003, în perioada 12 august 2003 până la 22 decembrie 2017.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Inei Baicev suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești emisă de Judecătoria Căușeni la 08 iulie 2003, în perioada 12 august 2003 până la 22 decembrie 2017.

În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel depuse de către Baicev Ina și de către reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 22 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Prin decizia din 22 iulie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost modificată decizia din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 22 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 50 000 de lei cu majorarea acestuia până la suma de 100 000 de lei. În rest, decizia din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 22 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, au fost menținute fără modificări.

A declarat reclamanta că s-a mai adresat cu o cerere către Judecătoria Căușeni, sediul Central cu privire la schimbarea modului și ordinii de executare a încheierii din 14 octombrie 2004 a Judecătoriei Căușeni, iar potrivit încheierii din 19 iunie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, s-a introdus în dispozitivul încheierii din 14 octombrie 2004 a Judecătoriei Căușeni, prin care s-a dispus modificarea executării hotărârii din 08 iulie 2003 a Judecătoriei Căușeni și obligată Primăria orașului Căușeni în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a încheierii să procure spațiul locativ Inei Baicev, din sursele bugetului local

conform prevederilor Legii cu privire la poliție - sintagma „în valoare de 180 000 de lei”.

A susținut reclamanta că, neexecutarea hotărârii judecătorești se datorează comportamentului Primăriei orașului Căușeni și a instituțiilor de executare, astfel fiindu-i încălcat dreptul la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil. Durata de neexecutare a constituit aproape 18 ani, perioadă calculată începând cu data rămânerii definitive a hotărârii din 08 iulie 2003 a Judecătoriei Căușeni.

A solicitat reclamanta constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei în sumă de 50 000 de lei pentru perioada de la 22 decembrie 2017 și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 05 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Baicev Ina împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Bezede Vladimir și Primăria orașului Căușeni.

S-a constatat încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Căușeni nr. 2-272/03 din 08 iulie 2003.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Inei Baicev cu titlu de prejudiciu moral suma de 30 000 de lei și cheltuielile de judecată, proporțional părții admise, prin compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 800 de lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 16 noiembrie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia și emiterea unei decizii de respingere integrală a cererii de chemare în judecată.

La 22 noiembrie 2021, avocatul Cîșlari Ion, în interesele Inei Baicev, a declarat apel împotriva hotărârii, manifestându-și dezacordul cu hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii, solicitând casarea acesteia și emiterea unei decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel depuse Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Baicev Ina, reprezentată de avocatul Ion Cîșlari și a fost menținută hotărârea din 05 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că, suma de 30 000 de lei, dispusă spre încasare de către instanța de fond constituie o satisfacție echitabilă și rezonabilă care menține echilibrul între compensație și venituri nejustificate. La stabilirea cuantumului prejudiciului moral s-a ținut cont de interesul sporit, pe care îl are reclamanta în executarea hotărârii judecătorești a cărei beneficiar este, evidențiind importanța cauzei pentru reclamantă, care are ca obiect executarea unei hotărâri judecătorești privind atribuirea spațiului locativ în proprietate privată.

Astfel, în perioada de neexecutare a hotărârii din 08 iulie 2003 a Judecătoriei Căușeni, reclamanta a manifestat o „speranță legitimă” de a fi asigurată cu spațiu locativ, care vizează direct dreptul său de proprietate, asigurat de stat ca fiind un drept fundamental.

A mai indicat Curtea de Apel Chișinău că, cuantumul cheltuielilor de asistență juridică corect a fost diminuat de la suma de 1 000 de lei până la suma de 800 de lei, care în viziunea instanței de apel, este unul rezonabil și proporțional,

corespunzător circumstanțelor de fapt ale cauzei. Mai mult, este corectă soluția pronunțată de prima instanță, aceasta apreciind corect starea de fapt și circumstanțele pricinii, aplicând corect cadrul legal ce reglementează raportul juridic litigios, adoptând în acest sens o hotărâre judecătorească legală și întemeiată.

La 28 noiembrie 2022, Ina Baicev, reprezentată de avocatul Ion Cîșlari, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 20 septembrie 2022 prin care a solicitat casarea parțială a hotărârii instanței de fond și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei decizii noi prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată.

În motivarea recursului a invocat că instanțele inferioare au interpretat eronat normele dreptului material la determinarea cuantumului prejudiciului moral, apreciind arbitrar cuantumul prejudiciului moral acordat și materialele cauzei, nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată. Astfel, contrar constatărilor cu privire la perioada neexecutată și anume 23 decembrie 2017 - 05 noiembrie 2021, care constituie 4 ani, au determinat cuantumul prejudiciului moral în sumă de 30 000 de lei, vădit disproporționat cu calculul efectuat de către recurentă. Suma prejudiciului moral acordată este una mizeră care nu prezintă o satisfacție echitabilă.

La 02 decembrie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 20 septembrie 2022 prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei decizii noi de respingere integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului a invocat că concluziile instanței de apel derivă parțial din aprecierea eronată a normelor de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Astfel, statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, iar elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face printr-o lege specială. Actualmente, în practica națională o asemenea lege specială este Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

A menționat că, instanțele inferioare au apreciat arbitrar poziția participanților la proces și nu a luat în considerare relevanța dispunerii încasării sumei de 30 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat în urma încălcării termenului rezonabil la executarea hotărârii judecătorești. Or, instanța de fond nejustificat a dispus încasarea din contul bugetului de stat a acestui prejudiciu, în condițiile în care pricina nu a fost examinată sub toate aspectele și s-a dat o apreciere incorectă probelor prezentate.

A concluzionat recurentul că, instanța de judecată nu trebuia să-și formeze o idee preconcepută conform căreia presupusa încălcare a unui drept implică în mod obligatoriu și existența unui prejudiciu, fiind necesar de stabilit prin probe dacă a existat un prejudiciu. Astfel, un asemenea comportament are un efect nociv nu doar pentru societate din motiv că se creează un precedent care cu trecerea timpului este tot mai greu de remediat.

La 14 decembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa

intimațiilor copiile cererilor de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisorile de însoțire anexate la materialele dosarului (f.d. 15, vol. 2).

La 30 decembrie 2022, Primăria orașului Căușeni, a depus referință la cererile de recurs depuse de Ina Baicev, reprezentată de avocatul Ion Cîșlari și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, menționând că este de competența instanței de recurs să se expună asupra cererilor de recurs formulate.

Cu referire la termenul de declarare a recursurilor, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 20 septembrie 2022. Decizia motivată a fost expediată participanților la proces la data de 09 noiembrie 2022, însă date despre recepționarea acesteia, la materialele cauzei lipsesc (f.d. 201, vol. 1).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că Ina Baicev, reprezentată de avocatul Ion Cîșlari, a depus cerere de recurs la 28 noiembrie 2022, iar Ministerul Justiției al Republicii Moldova, au depus recurs la data de 02 decembrie 2022, ambii recurenți conformându-se prevederilor legale, declarând recursurile împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursurilor completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursurile declarate de Ina Baicev, reprezentată de avocatul Ion Cîșlari și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Ina Baicev, reprezentată de avocatul Ion Cîșlari și de Ministerul Justiției al Republicii

Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Mariana Pitic

Victor Burduh